

DEN SMALLE BOG

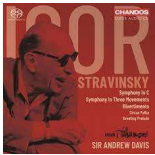
Digitalt kulturtidsskrift. Redigeret af Jakob Brønnum. 7. årgang. ISSN: 2446-0079

- Læs Den smalle bog fast
- Den smalle bogs skribenter
- Kontakt og kolofon
- Arkiv

Nye musikudgivelser

Det 20. århundredes mysterier

Stravinsky (1882-1971):
Symphony in C,
Symphony in Three
Movements,
Divertimento, Greeting
Prelude, Circus Polka -
BBC Philharmonic, Sir
And...

Find rundt i Den smalle bog

Den smalle bog er et tidsskrift for boganmeldelser og andre kultur anmeldelser, samt (i løbet af begyndelsen af 2022) fotokunst og grafik. Tidsskriftet bringer desuden skønlitterære og essayistiske originaltekster. Midt på siden står det seneste indlæg. Øverst i højrespalten og øverst i venstrespalten står de foregående indlæg. Længere nede i højrespalten kan man læse tidsskriftet kronologisk og man kan klikke sig ind på tidsskriftets forskellige stofgrupper.

Den store litteratur i Den smalle bog

- Dostojevskij 200 år - et tema i Den smalle bog
- Steinbeck: Egil Hvid-Olsen introducerer 15 af romanerne

Links til digitale tidsskrifter mm.

- The Lit Hub - The Best Of The Literary Internet
- The Public Domain Review

torsdag den 1. december 2022

Samleren i Sibirien

Roy Jacobsen og Anneliese Pitz: "Manden som elskede Sibirien", Turbine 2020, 284 sider. Oversat fra norsk af Camilla Christensen.

Af Egil Hvid-Olsen.

"Manden som elskede Sibirien" har undertitlen "en sommerfuglesamlers erindringer fra Østsibirien", og det er både sandt og usandt. Til grund for romanen ligger nemlig en række optegnelser og artikler af den tyske naturobjektsamler Friedrich Carl Gustav Dörries, kaldet Fritz, men da hans oldiebarn, der bor i Norge, ikke kunne læse optegnelserne, fordi de var skrevet med Sütterlin, en særlig gotisk håndskrift, søgte hun hjælp hos forfatteren Roy Jacobsen. Han kunne dog heller ikke tyde skriften, men det kunne hans belgiske kone, Anneliese Pitz, der har læst og undervist i lingvistik og blandt flere sprog bemestrer russisk. Ægteparret fordybede sig i Dörries' optegnelser og øvrige skrifter, besøgte Sibirien og læste yderligere om det mægtige landområde. På den baggrund kunne de forfatte det værk, der fremstår som Dörries erindringer, men som altså er en gennemæssig blanding mellem selvbiografi og roman.

Resultatet af genreblandingen er kort sagt vellykket. Under læsningen glemmer man, at bogen er skrevet små 80 år efter, at Dörries nedfældede sine optegnelser til familien. Han døde 101 år gammel i 1953 – 11 år efter at han skrev optegnelserne - men åbenbarer sig lyslevende under læsningen.

Havde Roy Jacobsen og Anneliese Pitz ikke haft et stort kildemateriale til at kunne dokumentere sandfærdigheden af

bogens indhold, ville man have anset den for at være lige lovlig fantasifuld, for hold da op! hvor har Fritz Dörries været heldig mange gange. Naturligvis kan han have fortalt skroner i sine optegnelser til familien, men det er dog mere sandsynligt, at han rent faktisk har været i stand til at holde hovedet koldt, når han pludselig stod overfor en bjørn eller tiger, eller når han opdagede, at han lå i en seng fuld af slanger, og derfor – godt suppleret af et aldrig svigtende held – slap uskadt fra møderne.

Disse dramatiske scener suppleres af smukke naturbeskrivelser. Landskaber udfolder sig for det indre øje under læsningen. Dertil kommer beskrivelsen af de mangfoldige dyr, Dörries kommer i nærheden af og i mange tilfælde nedlægger for at sende dem til videnskabelige undersøgelser og efterfølgende udstilling i Europæiske museer.

En udtømmelig rigdom

Der er noget ualmindelig hårdkogt over romanens jeg-fortæller, men han besidder også en eftertænksohmhed og taknemmelighed over at være en lille brik i den natur, han lever i og af. Dörries undergår også en forandring undervejs, idet hans lyst til at dræbe de dyr, han er sendt til Sibirien for at fremskaffe, bliver mindre og mindre, og på de sidste to ekspeditioner skyder han kun de dyr, han og hans rejsefæller skal spise.

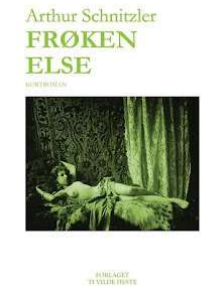
Mængden af de dyr, Dörries har slået ihjel gennem sine år i Sibirien, er da også betragtelig. Ja, i vore dage, hvor dyrearter forsvinder som en bekræftelse på biodiversitetskrisen, er tallet skræmmende. Men Fritz Dörries levede i en tid, hvor der vitterlig var massevis af vildt. Det er netop derfor, at han har kunnet sende så store mængder døde dyr til Europa. Som moderne læser må man uvægerligt skræmmes over, at antallet af dyr falder drastisk. Verdensnaturfonden oplyser, at bestanden af fugle, fisk, pattedyr, krybdyr og padder i gennemsnit er reduceret med 69 procent på 50 år. Det var ikke Dörries problem, og han havde næppe i sin vildeste fantasi kunnet forestille sig en sådan katastrofe. Han dræbte dyr til videnskabeligt brug, fordi han anså faunaen for at være en udtømmelig rigdom. Særligt sommerfugle satte han pris på. Interessen blev allerede vakt, da han var seks år gammel, og den udvikledes i takt med, at Dörries blev ældre. Fascinationen får bl.a. dette udtryk:

"Det faldt mig pludselig ind, at udover sommerfuglenes intrikate anatomi og de tre udviklingsstadier, metamorfose, måtte mit valg af yndlingsobjekt have noget med døden at gøre: En sommerfugl er ganske enkelt for skrøbelig til at være i live. En sommerfugl er mere skrøbelig end et hvilket som helst kronblad, den er et levende snefnug. Og alligevel kan den vandre tusindvis af kilometer og være i stand til at modstå selv de hårdeste storme. Sommerfuglene er mysterier, dyr, der ikke skulle have eksisteret og alligevel gør det, og når man først opdager dem, kan man aldrig tvivle på, at de er landskabets egentlige sjæl." (s. 27).

Om disse tanker er Dörries' eller Jacobsen og Pitz' får læseren ikke at vide, men der er en særlig skønhed i, at de tilskrives den alt andet en skrøbelige samler. Fritz' far, der selv er lidenskabeligt optaget af sommerfugle og gør, hvad han kan for at lade interessen smitte af på sine sønner, forklarer, at det uforståelige er dragende, netop fordi det er uforståeligt. Idet man pludselig kan forklare det, man tidligere ikke forstod, vil man uvægerligt vende sig mod et nyt mysterium, for det er mysterierne, der gør livet værd at leve.

Måske er det netop denne overbevisning, der får Dörries til at udholde ekstrem kulde i en lang række sibiriske vintre.

Tysk modernismeklassiker på dansk

Slå op i Den smalle bog

Søg

DE SMALLE BØGER - Klik og se mere

- ▼ 2022 (66)
- ▼ december (2)
- Klimakrise i Vestjylland
- Samleren i Sibirien

- november (6)
- oktober (3)
- september (4)
- august (4)
- juli (7)
- juni (9)
- maj (6)
- april (5)
- marts (7)
- februar (8)
- januar (5)

- 2021 (66)
- 2020 (57)
- 2019 (49)
- 2018 (43)
- 2017 (36)
- 2016 (34)

Den smalle bogs stofgrupper. "Lyrik", "Prosa" og "Essay" er originaltekster

- aforismer (1)
- antologi (3)
- biografi (2)
- boganmeldelse (160)
- dagbøger (1)
- digtsamling (38)
- En litterær refleksion (10)
- essay (12)
- eventyr (8)
- fabler (5)
- faglitteratur (22)
- Galleri Den smalle bog (3)
- klassikerlæsning (36)
- Klassisk musik anmeldelse (6)
- kortroman (16)
- Kunstanmeldelse (6)
- kunstmag (18)
- lyrik (7)
- noveller (18)
- prosa (31)
- prosadigt (4)
- roman (60)
- tidsskriftanmeldelse (1)

Sidevisninger i alt

171,409

I dag synes det underligt, at han kan have denne fascination og samtidig tage livet af så mange dyr, f.eks. 61.500 sommerfugle og 520 rovdyr. Der har nok ligget en del forfængelighed i at få nyopdagede arter opkaldt efter sig, men det er ikke tilstrækkelig grund. Tiden var bare en anden, og derfor benytter Dörries også metoder, som intet menneske med skam i livet ville gøre brug af i dag: For at sikre sig eksemplarer af ørne uden skudhuller i fjerdragten, skyder han en hjort og forgifter kødet med stryknin. Resultatet er ikke alene, at en række ørne spiser af kødet og falder døde om på stedet, men at andre dyr lider den samme skæbne. Skønt Dörries er henrykt over udbyttet, får han som sagt mindre og mindre lyst til at dræbe. Han bliver i højere grad opmærksom på nogle dyrs adfærd, når de konfronteres med døden:

"Hen på forsommeren skød jeg mod to vilde knopsvaner. Hunnen døde, men rugede. Hvis jeg havde vidst, at der var æg, havde jeg aldrig skudt. Hannen lettede imidlertid og forsvandt. Men da jeg ti-tolv dage senere kom tilbage for at se, om han havde overtaget rugningen, lå også han død ved siden af reden. Gennem en nærmere undersøgelse af maveindholdet kunne jeg konstatere, at han ikke havde taget føde til sig siden hunnens død. Han var sandsynligvis sultet ihjel af sorg." (s. 220).

Etnografiske samleobjekter

Ud over at indsamle naturobjekter havde Dörries også til opgave at opkøbe genstande fra de lokale stammer, så de kunne indgå i etnografiske samlinger i Europa. Af og til boede han blandt de lokale i en periode og fik derved indsigt i deres levevis. Selvom han ikke udelukkende talte kont om deres skikke, opførte han sig ikke, som den typiske kolonisateur, hvilket nok havde flere årsager. Dels at han var for interesseret og fordomsfri til for alvor at føle sig hævet over de sibiriske stammesamfund, dels fordi Tyskland aldrig har været en stor kolonimagt, og dels fordi han havde erfaret, at de lokale var gode at arbejde sammen med.

Fortælleglæde som fremdrift

"Manden der elskede Sibirien" er egentlig ikke en bog, der er svær at lægge fra sig, men når man læser i den, føler man sig i godt selskab. Den fører fra den ene hændelse til den næste uden anden fremdrift end fortælleglæden. Den er til gengæld stor, og det skal både Roy Jakobsen, Anneliese Pitz og Fritz Dörries have anerkendelse for. At bogen er smukt illustreret skal også lige nævnes.

Indsendt af Egil Hvid-Olsen

Etiketter: [biografi](#), [boganmeldelse](#), [roman](#)

Ingen kommentarer:

Send en kommentar

Skriv en kommentar

[Nyere indlæg](#)

[Start](#)

[Ældre indlæg](#)

Abonner på: [Kommentarer til indlægget \(Atom\)](#)